لمړی او وروستی خاطره

لیکنه : استاد نوراحمد «قران مل»

نیټه: ۱۴۰۳قوس۱۴

الحمدلله وکفی وسلام على عباده الذين الصطفى!

قال تبارک الله تعالی!

وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا [1]

د کندهار پوهنتون د غونډو په تالار کي د محضر درنو حاضرينو د پوهنتون رهبري هيئت، د پوهنتون مخکي رئيس پوهاند وثيق صاحب ، درنو استادانو او ګرانو محصلانو !

السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته!

د افغانستان په معاصر تاريخ چي کله د افغان تاريخ يادونه کيږي د پنځو شخصيتونو د ځېرو جولې د خلکو ذهن رادننه او خطور کوي.

د هيواد د معاصر د تاريخي تيورۍ اړوند د معاصر افغانستان تيوريسن حاجي ميرويس خان «هوتک» او د موډرني حکومتولۍ په سيستم کي د ملي دولت او حکومت ستراتيژيست لوړ درشل احمد شاه «ابدالي» چي د ميرويس خان نيکه د تيوري په تقليد يې د منظمي حکومتولۍ بنسټ ايښئ دی يادېږي.

ددې دوو درنو ځيرو تر څنګ د معاصري شرقي نړۍ او نړۍ والو اسلامي نهضتونو را بيداروونکي افغان سيد جمال الدين ځيره چي د نړۍ والو سياسي بيداريو سرچيني هم په معاصر وخت او سياست کي د نوموړي د عميقو کار[illegible] تر[illegible] مؤثره س[illegible] يادوني ده.

د شرقي اسيايي تاريخ په قدامت، سپړني او د هنديکو ژبو په پوهه سره د معاصر، ماضي او قديمي تاريخ په راسپړنو کي د سيمي او هيواد د تادر تاريخ د پنځونو را راسپړلو اړوند معلومات تر شا پريښي درونه استاد مرحوم علامه عبدالحی «حبيبي» دی.

تر حبيبي وروسته د ژور تحقيق، فنونو په راپيژندني او معاصرو «وجهه تسميه ګانو» په ځانګړي مهارت را پيژندني سره مرحوم استاد علامه عبدالشکور رشاد صاحب ځيره چي د افغان تاريخ پر افق به تر ډيره ځليږي.

درنو!

[1] سورت البقرة ۲۶۹ ايت

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرحــوم لــوی اســتاد علامــه حبیبــي د مړینــي پرمهــال چــي زه لا کــوچنی وم او زمــوږ د ځینــو دوســتانو کورونــه پــه کابــل کي وه او زه هــم کلــه کلــه د مرحــوم پــلار ســره کابــل کي وم، د تلویزیــون پــر ســکرین د مرحــوم «حبیبي» د مړیني رپورټ د هغه د لیدني بې برخي کړئ وم.

خــو د هغــه کشــرتوبه مــي تلوســه وه چــي درانــه شخصــیت د لیــدني فــیض مــي پــه برخــه ســي، غالبــاً ۱۳۷۷ ل کــال بــه وو، درونــد اســتاد رشــاد لــه کابلــه کنــدهار تــه راغلــئ او دلتــه پخپــل کــورکي اســتوګن وو، او د ســیمي فرهنګي کـړی یـې د لیـدني لپـاره پـر را مـاتي وې، مـا هـم هڅـه وکـړه چي وې ویـنم، کـورتې وغلـم صـرف د لیـدني پـه منظـور یـو څـو دقیقـې ور سـره تیـري کـړې، بیـا وروسـته پـه ۱۳۸۳ ل کـال کي لـه خپـل خـوریي خلیـل الله هـوتکي سـره کابـل تـه ولاړم، چي یـوه ورځ مـو د رشـاد صـاحب پـه ژونـد زیـارت کولـو تـه ور ایسـته، اسـتاد د مهربـان او درانـه سپینږري په دود تر روغبړ وروسته پوښتنه وکړه:

د چا دکورنۍ یې؟

ما دپلارنوم ور واخیست.

بیایي راته وویل: نور مشران دي را وپیژنه نیکه دي څوک وو؟

د نیکــه د نامــه پــه ور ښــوولو مســکی ســو او پــه درانــه دږ آواز یــې راتــه وویــل: ښــه، دا مــي انــدېیوال وو او کتابخـانې تـې ورتلـم، ددې سـره سـم زمـا سـره یـو کـوچني ټایـپ ریکـاردر را سـره وو. دده بې اجـازې مي د ثبـت بـټن پـر وواهه، ده هم څه نه راته وویل.

زمـوږ د کـورنۍ پـه هکلـه چي بایـد مـا د یـو چـا څـه اورېـدلي وای لـه مرحـوم اسـتاد رشـاده مي واوریـدل، چي نـوي خبـري پکښـي وې، وروسـته یـې د پښـتو ژبـي پـر دوو تـورو (ږ او ښ) اوردې او مفصـلي خبـري وکـړې، بیـا یـې د «دري او فارسـي» اړونـد اوږد بحـث وکـړ او دایـې یـې لـه خبـرو ښـکاریده چي اصـلاً دري هـم خپلـه فارسـي ده او د ځینـو سیاسـي ملحوضـاتو لـه درکـه د وخـت حکومـت دا نـوم ورتـه غـوره کـړئ. د اسـتاد مرحـوم دا ثبـت خبـري چي تقریباً ۶۰دقیقئي یوه فیته کیږي په کورني «غریبک کتابتون آرشیپ» کي ساتله کیږي.

د اسـتا د پوښـتنو انـداز د مفـاهېي یـا Communication پـه برخـو کي د پرانیسـتو ۱۳ موډلـو پوښـتو څخه د «استنطاقي» ډول درلود.

د اسـتاد دوهمـه خـاطره زمـا لپـاره نـه، بلکي د هغـه د ټولـو خواخـوږو لپـاره دردوونکې وه، سـهار مهـال مـو زمـوږ د یـوه دوسـت مولـوي متوکـل احمـد «متوکـل» کـره چـای چیښـلې، د قـوس ۱۱ نیټـه وه، د متوکـل صـاحب میرېـزي مامـا انجنیـر عبـدالغفور «خـدام» زمـا مرحـوم قبلـه ګـاه «حـاجي عبدالحمیـد اخنـدزاده غمجـن» ته ، وټلفون ته تر جواب ویلو وروسته وویل: حاجي ګل اغا !

اسـتاد رشـاد صـاحب پـه سـخت حالـت کي دی او وزیـر اکبرخـان روغتـون تـې انتقـال کـړئ، کـه مـو خوښـه وي، پوښـتني تـه بې ورسـو. بیلـه متوکـل صـاحبه نـور ... تـر چـایو چیښـلو وروسـته پـه تیزفتـار مـوټرکي را سپاره سوو ، زما کشر ورور حاجي عبدالخالق «احدي» موټر د روغتون پر خوا رارهي کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغتــون تــه پــه رسـيدو لــوړ منـزل تــه پــه ور پورتــه کېـدو ســره د اســتاد مشــر زوی محتـرم ډاکټـر طـارق رشــاد، د هغــه زوم مرحــوم ډګـروال صــاحب، داســتاد رشــاد لمسـی ښــاغلی حامــد متواضــع او د اســتاد درنــه او پتمنــه لــور کوکــو رشــاد حاضــر وه، د اســتاد دصــحی علائمــو د کنتـرول او چــک کولــو لپــاره دروغتــون د روغتيــا پالانو تر څنګ ډاکټر صاحب طارق «رشاد» هم ور سره بوخت وو.

د ورتــګ پــر مهــال او تــر يــوه پــاو يــا دشــلو دقيقــو پــوري استـاد ددې وو چي څـوک وپيژنـي، زمـوږ لـه پـلار، بيــا لــه خــدام او وروســته ... ســره يــې د کمــزورو خبـرو او ضــعيف احســاس لنــډه مفــاهمې وروســته اســتاد ددې ســو، چي ليــدونکي تکليــف ورنکــړي، ګــړی ور ســره وو، دا مهــال چــي د اســتاد د شــکري د معاينــات نتيجــه را وړه ســوه،او بيـا چي ډاکټـر صـاحب رشـاد يې فشـار وکـوت، څـه انديښـنه يې څرګنـده کـړه، چي پـه طبابـت کي د فشـار دلــوړوالي ســره د شــکري کښــتوالی مناســب ..... بيــا وروســته څــه فريشــانه غونــدي وو، خــو لا اختــه وو، مــوږ پــه اطـاق کي د ازدحـام د مخنيـوي پـه خـاطر ځني رخصـت سـوو، د روغتـون څخـه د راوتلـو وروسـته پـه لار کي خـدام صاحب ته زنګ راغئ.

پر استاد دي الله ﷻ ورحميږي.

ددې ســره د ژونــد دمبني څخــه ددې ســتر انســان جســماً تــګ وکــړ، خــو تــر شــا يــې د معنــوي نــړۍ جزيــرې پريښـوويې .

«خدايـــــــــه څـــــــــه ســـــــــــول هغـــــــــــه ښـــــــــــکلي ښـــــــــــکلي خلـــــــــــک

په ظاهر په باطن سپين سپيڅلي خلک»

درنښت

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library